

POSTANOWIENIE

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie

z dnia (...) r.

w składzie:

Przewodniczący: r.pr. Bożena Bilkiewicz-Bańka

Sędziowie r.pr. Ewa Piórecka - sprawozdawca

r.pr. Joanna Kłos-Czerwińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu (...) r. sprawy ze skargi (...), (...) i (...) na postępowanie radcy prawnego (...) na skutek odwołania wniesionego w dniu (...) r. od postanowienia Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (...)r. sygn. akt RD (...) o odmowie wszczęcia dochodzenia

postanawia:

na podstawie art. 437 § 1 w zw. z art. 438 pkt 3 i art. 297§ 1 pkt 4 i pkt 5 Kodeksu postępowania karnego oraz w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 233 z późn. zm.) uchylić w całości zaskarżone postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie o odmowie wszczęcia dochodzenia z dnia (...)r. sygn. akt RD (...) i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący:

Bożena Bilkiewicz-Bańka

Członkowie:

Ewa Piórecka

Joanna Kłos-Czerwińska

Uzasadnienie

W dniu (...) r. wpłynęła do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie skarga p. (...), p. (...) oraz p. (...) z dnia (...) r. na działania radcy prawnego (...). Skarżący zarzucają radcy prawnemu to, iż w odpowiedzi na pozew w sprawie o sygn. akt. I C (...) toczącej się przed Sądem Rejonowym w (...) I Wydział Cywilny, bez jakichkolwiek dowodów czy wyroków napisał: „żona powoda i matka powoda – (...) jest w niej jedynym współnikiem tylko na zasadzie tzw. ”słupa” (osoby podstawionej), tak samo jak na zasadzie „słupa” w spółce tej członkami zarządu jest Pani (...) i Pan (...)”. Skarżący twierdzą, iż słowo „słup” użyte w tym kontekście świadczy jak najgorzej o osobie, którą tym mianem określono, kreuje taką osobę wręcz na przestępcę. Skarżący domagają się przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego wobec radcy prawnego (...) oraz jednoznacznych przeprosin.

Do niniejszej skargi skarżący dołączyli kserokopię odpowiedzi na pozew z dnia (...) r. w sprawie o sygn. akt I C (...).

Postanowieniem z dnia (...) r. o sygn. akt RD (...) Rzecznik Dyscyplinarny

Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie po przeprowadzeniu czynności sprawdzających na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych odmówił wszczęcia dochodzenia w sprawie.

W ocenie Rzecznika Dyscyplinarnego, analiza treści skargi, pisma radcy prawnego (...) oraz dokumentów zgromadzonych w sprawie, nie pozwala przyjąć, że radca prawny (...) dopuścił się naruszenia zasad etyki zawodowej, będących podstawą jego odpowiedzialności dyscyplinarnej. Ocena treści odpowiedzi na pozew nie pozwala przyjąć, że intencją radcy prawnego było obrażenie czy naruszenie dobrego imienia Skarżących. Celem użycie terminu „słup” (być może dość kolokwialnie) było jedynie wskazanie na istnienie pewnego zjawiska występującego w spółkach, które polega na podstawianiu w charakterze wspólników, czy członków organów osób, które jedynie figurują w takim charakterze, faktycznie jednak tych funkcji nie pełniąc. Użycie terminu „słup” w tym znaczeniu potwierdza treść pisma procesowego, w którym wyraźnie obok słowa „słup” wskazano w nawiasie jego rozumienie jako „osoby podstawionej”. Ocena zaś, czy wskazane osoby istotnie były tylko „podstawionymi” do pełnienia określonych ról w (...) w (...) oraz konsekwencje prawne takiego „podstawienia” należy do Sądu rozpoznającego sprawę sygn. akt I C (...) i leży poza płaszczyzną postępowania dyscyplinarnego.

Zdaniem Rzecznika Dyscyplinarnego zarzut naruszenia dobrego imienia Skarżących poprzez użycie przez radcę prawnego w odpowiedzi na pozew pod ich adresem sformułowania „słup” „nie wydaje” się być w okolicznościach niniejszej sprawy zasadny, gdyż nie wykracza poza dopuszczalne granice wolności słowa i było uzasadnione rzeczową potrzebą obrony reprezentowanego przez niego interesu. W ocenie Rzecznika Dyscyplinarnego treść pisma radcy prawnego (...), przy uwzględnieniu rodzaju i charakteru sprawy, w której zostało sporządzone, nie zawiera sformułowań wykraczających poza zakres typowej polemiki procesowej w sprawach spornych.

Na niniejsze postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia (...)r. sygn. akt RD (...) Skarżący w przypisanym terminie wnieśli, za pośrednictwem Rzecznika Dyscyplinarnego odwołanie do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie, zarzucając Rzecznikowi Dyscyplinarnemu błędną ocenę materiałów dowodowych i pochopną odmową wszczęcia dochodzenia wobec radcy prawnego (...).

Odwołujący się podtrzymują wszystkie tezy zawarte w skardze. Zarzucają Rzecznikowi Dyscyplinarnemu stwierdzenia, że sformułowanie „słup” przez radcę prawnego nie wykracza poza dopuszczalne granice wolności słowa i było uzasadnione rzeczową potrzebą obrony przez niego interesu, nie poparte zostały żadną argumentacją, a jedynie swobodną i według swego uznania oceną tego faktu. Odwołujący zarzucają również Rzecznikowi Dyscyplinarnemu, że stwierdzenia, które padają w piśmie procesowym nie są uzasadnione i konieczne dla rozstrzygnięcia przez sąd sprawy. Na poparcie swoich tez przytaczają art. 38 ust. 1, 4 i 5, art. 12 ust 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz szereg wyroków Sądu Najwyższego i orzeczeń Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury.

**Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie
zważył, co następuje:**

Stan faktyczny sprawy Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ustalił w oparciu o nie budzący zastrzeżeń zgromadzony w sprawie materiał dowodowy.
Ujawnieniu podlegają pozostające w aktach sprawy następujące dowody z dokumentów: -

skarga z dnia (...)r., odpowiedź na pozew z dnia (...)r. w sprawie o sygn. akt I C (...) skierowana do Sądu Rejonowego w (...) I Wydział Cywilny, pismo radcy prawnego z dnia (...)r.

Rozpoznając odwołanie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Lublinie zważył co następuje:

Odwołanie w niniejszej sprawie zasługuje na uwzględnienie.

Postępowanie dyscyplinarne prowadzone przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Lublinie ma na celu ustalenie czy doszło do naruszenia przez radcę prawnego obowiązków nałożonych przez obowiązujące przepisy prawne w szczególności postanowienia ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz zasady Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, czy i na ile naruszenie to jest przez radcę prawnego zawinione i ewentualnie wymierzenie winnemu jednej spośród skatalogowanych kar dyscyplinarnych.

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Rzecznik Dyscyplinarny przedwcześnie uznał, że sprawa została wyjaśniona w sposób wyczerpujący i istnieje wystarczająca podstawa do wydania postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie. Zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Rzecznik Dyscyplinarny oceniając pismo radcy prawnego z dnia (...) r. sformułowane w ramach świadczonej pomocy prawnej dogłębnie nie zinterpretował przesłanki „rzeczowej potrzeby” zawartej w art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych.

Jednym z podstawowych zasad obowiązujących radcę prawnego, wynikającą z art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, jest formułowanie wypowiedzi i pisma w ramach wykonywanych czynności zawodowych w sposób nie naruszający przepisów prawa i wymogu rzeczowości. Obowiązek wynikający z art. 11 ust. 1 ustawy został wskazany również *expressis verbis* w art. 38 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zgodnie z którym, radca prawny korzystając przy wykonywaniu zawodu z wolności słowa i pisma, nie może przekroczyć granic określonych przepisami prawa i rzeczową potrzebą. Radca prawny sporządzając więc w imieniu mocodawcy określone pisma może w sposób dowolny dobierać treść i formę wypowiedzi w sposób nieprzekraczający granic określonych w tych przepisach.

Wypowiedzi radcy prawnego zawarte w pismach formułowanych w imieniu klienta w ramach wykonywanych czynności zawodowych, nie mogą stanowić odpowiedzialności dyscyplinarnej, jeżeli pozostają w granicach prawa i rzeczowej potrzeby ocenianej w kontekście całokształtu sprawy, w której czynność ta była podejmowana. Dopiero po przekroczeniu tych granic możliwe jest rozważenie odpowiedzialności radcy prawnego, o ile równocześnie oceniane wypowiedzi naruszałby określone standardy etyczne wynikające z Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Pisma radcy prawnego formułowane w ramach świadczonej pomocy prawnej winny więc być zgodne z przepisami prawa i rzeczową potrzebą.

Ocena czy pismo radcy prawnego sformułowane w ramach świadczenia pomocy prawnej jest zgodne z wymogami rzeczowości, należy badać z uwzględnieniem charakteru i okoliczności sprawy, w tym żądań i argumentów osoby pozostającej w sporze z klientem radcy prawnego, które wymagają odparcia. Analizując tę przesłankę, należy przede wszystkim kierować się celem pomocy prawnej świadczonej przez radcę prawnego, którym jest ochrona prawna interesów podmiotów, na których rzecz jest

wykonywana zgodnie art. 2 ustawy o radcach prawnych. W każdym przypadku dokonanie oceny, czy działanie radcy prawnego było rzeczowe, wymaga ustalenia, czy było ono konieczne dla zapewnienia przedmiotowej ochrony w danej sprawie, to ochrona interesów mocodawcy wyznacza zakres podnoszonych, a związanych ze sprawą twierdzeń i zarzutów. W konsekwencji to samo stwierdzenie radcy prawnego może być uznane w jednej sprawie za mieszczące się w granicach przysługującej mu wolności słowa i pisma, a w innej sprawie za nadużycie tej wolności. (wyrok SN z dnia 27.09.2012r. sygn. akt SDI 24/12, z dnia 20.04.2006r. sygn. akt IV CSK 2/06, z dnia 24.05.202r. sygn. akt V CSK 255/11, Lex.).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 kwietnia 2006r. sygn. akt IV CSK 2/06 stwierdził, że forma wypowiedzi nie może być drastyczna, powinny ją cechować umiar i oględność jak również Sąd zauważył, że opinia dotycząca osoby wyrażona w powiązaniu z twierdzeniami faktycznymi i dowodami, nie może natomiast być gołosłowna i niemająca oparcia w prezentowanym materiale sprawy.

Radcę prawnego, jako osobę wykonującą zwód zaufania publicznego obowiązują wysokie standardy etyczne i nawet jeżeli powołanie pewnych określeń, stwierdzeń, sformułowań będzie konieczne z uwagi na interes klienta, to ma również obowiązek zachowania odpowiedniej formy wypowiedzi i pisma, a tym samym i odpowiedzialności za właściwy dobór słownictwa w mowie i piśmie. Radca prawny reprezentując i broniąc interesy klienta powinien działać merytorycznie, nie powinien zaś negatywnego stosunku do przeciwnika okazywać poprzez używanie określeń potocznych, których celem jest obrażenie czy też sprawienie przykrości stronie przeciwnej.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2012r. sygn. akt SDI 24/2012 stwierdził, iż co do zasady nie można przesłanki „rzeczowej potrzeby” określonej w art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych oceniać *in abstracto* bez odniesienia do realiów konkretnej sprawy. Ocena, zaś tej przesłanki jest konieczna, bowiem tylko w wypadku przekroczenia granic rzeczowej potrzeby. Określona wypowiedź, sformułowana w piśmie sporządzonym przez radcę prawnego w imieniu mandanta, może stanowić przedmiot oceny w perspektywie naruszenia określonych zasad zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, na podstawie zebranego materiału dowodowego oraz mając na uwadze orzecznictwo Sądu Najwyższego nie podziela stanowiska Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie o odmowie wszczęcia dochodzenia. W ocenie Sądu postępowanie sprawdzające nie zostało dogłębnie przeprowadzone, a tym samym wydane przez Rzecznika Dyscyplinarnego postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia nie może być utrzymane w mocy. Należy zauważyć, że pewne kwestie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w toku czynności sprawdzających, a które mogłyby mieć istotne znaczenie dla stwierdzenia czy istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Zdaniem Sądu zachodzi potrzeba uzupełnienia danych zawartych w skardze z dnia (...) r. poprzez przesłuchanie w charakterze świadków osób składających skargę na działanie radcy prawnego. Wskazane jest także przesłuchanie radcy prawnego (...) na okoliczność czy sformułowania zawarte w odpowiedzi na pozew w prowadzonej przez radcę prawnego sprawie były uzasadnione i konieczne, jak również istotne jest ustalenie przez Rzecznika Dyscyplinarnego, czy w prowadzonej przez radcę prawnego postępowaniu przed Sądem Rejonowym w (...) była rzeczowa potrzeba w odpowiedzi na pozew z dnia (...)r. stwierdzać, „żona Dłużnika i matka powoda – (...) jest w niej jedynym współnikiem tylko na zasadzie tzw. „słupa” (osoby podstawionej), tak samo jak na zasadzie „słupa” w spółce tej członkami zarządu jest Pani (...) i Pan (...).”

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny tym samym nie podziela stanowiska Rzecznika, iż ocena czy wskazane osoby istotnie były tylko „podstawionymi” do pełnienia określonych ról w spółce z o. o. (...) w (...) oraz konsekwencje prawne należą do Sądu Rejonowego rozpoznającego sprawę sygn. akt. I C (...) i leży poza płaszczyzną postępowania dyscyplinarnego.

Mając powyższe na względzie, zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Lublinie należy przychylić się do odwołania (...), (...) i (...), gdyż dopiero po uzupełnieniu postępowania sprawdzającego przez Rzecznika Dyscyplinarnego w zakresie wskazanym przez Sąd, możliwym będzie podjęcie właściwej decyzji w niniejszej sprawie.

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w sentencji postanowienia.

POUCZENIE:

Postanowienie niniejsze jest ostateczne w toku instancji i nie przysługuje od niego środek odwoławczy – art. 426 § 1 k.p.k. w związku z art. 74¹ pkt. 1 ustawy o z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 233 z późn.zm).

Przewodniczący

Sędzia

Sędzia

Bożena Bilkiewicz-Bańka

Ewa Piórecka

Joanna Kłos-Czerwińska